

การสื่อความหมายเพื่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหาดวนกร ประจวบคีรีขันธ์

Interpretation System for Tourism in Had Wanakorn National Park, Prachuap Khiri Khan

ชนิษฐา ใจเป็ง¹

Chanistha Jaipeng¹

Received : March 18, 2025; Revised : July 7, 2025; Accepted : June 25, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการสื่อความหมายเพื่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหาดวนกร ประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหาดวนกรเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ในการรองรับนักท่องเที่ยว ที่มาพักผ่อน มาเรียนรู้ศึกษาระบบนิเวศ ซึ่งเป็นพื้นที่การบริหารจัดการโดยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชจากการที่พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ต้องการได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้การสื่อความหมายในฐานะศิลปะหรือเทคนิคในการสื่อสารระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยวผ่านเครื่องมือสื่อความหมายประเภทต่าง ๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ ป้ายสื่อความหมาย การจัดนิทรรศการ สื่อสังคมออนไลน์ ตลอดจนเส้นทางศึกษาด้วยตนเอง และศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว หรือสื่อบุคคล ทั้งนี้มีเป้าหมายของการสื่อความหมายเพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน ตลอดจนให้ความรู้ สร้างการรับรู้ ตระหนัก และซาบซึ้งในคุณค่า และความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว อันนำมาสู่ความรู้สึกหวงแหน และรู้จักอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ ให้คงอยู่สืบไป

คำสำคัญ (Keywords) : การสื่อความหมาย, การท่องเที่ยว, หาดวนกร

---

¹ คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน; Multidisciplinary, Christian University of Thailand;
e-mail : peeup@hotmail.com

Abstract

This academic article aims to study the management of Interpretation System for Tourism in Had Wanakorn National Park, Prachuap Khiri Khan, Due to tourism in Had Wanakorn National Park, is one of the natural tourist attractions accommodating tourists coming to relax or to learn a way of life of wild animals and nature of forest ecosystem. It is an area managed by the Department of National Parks, Wildlife and Plant Conservation. From the travel behavior of today's tourists who want to gain experience from tourism. Therefore, it is very important to use interpretation as an art or technique for communicating between tourist attractions and tourists through various types of interpreting tools including print media Meaningful signs Exhibitions social media as well as the path to self-study and tourist information center or personal media with the goal of communicating meaning to create fun and enjoyment, as well as providing knowledge create awareness, awareness and appreciation of the value and the importance of tourist attractions which leads to feelings of jealousy and know how to preserve those tourist attractions to living out those values.

Keywords : Interpretation, Tourism, Had Wanakorn

บทนำ (Introduction)

การท่องเที่ยวจัดเป็นแหล่งที่มาสำคัญของผลิตผลมวลรวมประชาชาติ หรือ GDP ของโลก ปัจจุบัน หลายประเทศในโลกจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) จากกระแสโลกาภิวัตน์ ระบบเศรษฐกิจทุนนิยม และกระแสการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ทำให้พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งพัฒนาอย่างไร้ทิศทาง การสื่อความหมายของพื้นที่ขาดเอกลักษณ์ และความชัดเจนของภาพลักษณ์ของเมืองโดยลักษณะที่พบทั่ว ๆ ไปจะเป็นความทันสมัยหรือสมัยใหม่ ที่ไม่มีลักษณะแบบแผนวัฒนธรรมของท้องถิ่น รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น จนมีลักษณะของพื้นที่ที่ขาดเอกลักษณ์และภาพลักษณ์ที่สะท้อนความสัมพันธ์กับผู้คนและวัฒนธรรมนั้น ๆ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548; กรมการท่องเที่ยว, 2558) ดังนั้น จึงควรมีการสร้างสัญลักษณ์ การสื่อความหมายที่เป็นเอกลักษณ์ และมีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประวัติศาสตร์

และสภาพธรรมชาติของท้องถิ่น อันเป็นปัจจัยสำคัญต่อสภาพแวดล้อมเมืองและการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จะสามารถดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน

อุทยานแห่งชาติหาดวนกร ตั้งอยู่ในเขตภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย นับได้ว่าเป็นชายหาดอันลือชื่อของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ทอดตัวเป็นแนวยาวลงไปในทะเล ทิวทัศน์ที่เรียบสงบ หาดทรายขาวสะอาด บนฝั่งมีทิวสนทะเลและสนประดิพัทธ์เป็นแนวนานกับทะเล มีแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ทั้งบนบกและในทะเล ทำให้น่าสนใจเหมาะอย่างยิ่งต่อการศึกษาความแตกต่างของทั้ง 2 ระบบนิเวศ โดยระบบนิเวศทางบกสามารถศึกษาได้ตามเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ส่วนในระบบนิเวศทางทะเลศึกษาได้ที่แนวปะการังบริเวณเกาะจาน และเกาะท้ายทรีย์ อุทยานแห่งชาติหาดวนกร มีทรัพยากรการท่องเที่ยว ชายหาดวนกรเป็นแนวชายหาดอันลือชื่อของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่ประทับใจในความทรงจำ แม้ใครได้มาแล้วยากที่จะลืมเลือน เป็นชายหาดที่มีหาดทรายสะอาด มีทิวสนทอดยาวเป็นแนวไปตามชายฝั่งทะเลระยะทางประมาณ 7 กิโลเมตร ซึ่งมีหัวรังสลับกับชายหาดเป็นตอน ๆ บรรยากาศเงียบสงบ เป็นชายหาดที่ยังคงความบริสุทธิ์เอาไว้ได้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติโดยแท้ เกาะจาน และเกาะท้ายทรีย์ เมื่อมองจากชายหาดจะเห็นเด่นชัดตั้งตระหง่านอยู่ในท้องที่ทะเลเบื้องหน้า ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่าการท่องเที่ยวและการนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติมีความจำเป็นในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะคนในชุมชนเมืองที่อยู่กับมลภาวะที่เป็นพิษ มีความจำเป็นและต้องการที่จะออกไปพักผ่อนหย่อนใจหาความรู้ ความเพลิดเพลิน (ศูนย์วิจัยป่าไม้คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2564) อุทยานแห่งชาติหาดวนกร มีที่ทำการอยู่ริมทะเลห่างจากตัวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประมาณ 22 กิโลเมตร ระหว่างกิโลเมตรที่ 345 - 346 ถนนเพชรเกษม แยกจากถนนเพชรเกษม มีทางรถไฟสายใต้ผ่านตอนกลาง ของพื้นที่ มีอาณาเขตรับผิดชอบทั้งบนบกและในทะเล ดังนี้

ทิศเหนือ จดที่ดินกรรมสิทธิ์บ้านวังด้วน และค่ายตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.)

ทิศใต้ จดห้วยคอกม้า และสถานีฝึกนิสิตวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทิศตะวันออก จดทะเลด้านอ่าวไทย

ทิศตะวันตก จดถนนเพชรเกษม (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2556)

ดังนั้นผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะเสนอแนะเรื่อง การสื่อความหมายเพื่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติหาดวนกร ประจวบคีรีขันธ์เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจของนักท่องเที่ยวและเสนอแนะแนวทางการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการสื่อความหมายที่ถูกต้องและชัดเจนและเกิดประโยชน์ต่อผู้เข้ามาใช้บริการชุมชนทุกคน โดยการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวจะช่วยสร้างความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยว และตระหนักในคุณค่าความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว

ทั้งทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวและยังสร้างความประทับใจและเกิดการสร้างทัศนคติที่ดีให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรด้านต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยวและท้องถิ่นให้น่าอยู่ ซึ่งการสื่อความหมายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการลดผลกระทบอันเกิดจากกิจกรรมต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว และสามารถลดการกระจุกตัวหรือความแออัดในพื้นที่ เนื่องจากมีจำนวนนักท่องเที่ยวล้นพื้นที่ที่ใช้ในการรองรับการสื่อความหมายในสถานที่ก็เป็นวิธีหนึ่งที่แนะนำนักท่องเที่ยวให้ออกไปจากพื้นที่ที่มีความเปราะบางไปยังพื้นที่อื่น ๆ ที่สามารถรับรองผู้มาเยือนได้ดีกว่า ทั้งนี้เพื่อลดความแออัดและสร้างการจัดการระบบพื้นที่ให้น่าอยู่ และลดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในอุทยานแห่งชาติหาดวนกรต่อไป

เนื้อหา (Content)

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อความหมายเพื่อการท่องเที่ยว

การสื่อความหมาย หมายถึง ศิลปะการสื่อสารเรื่องราวที่กระตุ้นความสนใจ และเสริมสร้างความเข้าใจในคุณค่า ความหมายของทรัพยากรธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรม ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความซาบซึ้งใจในเรื่องราวที่น่าเสนอ ตลอดจนการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน (Society for Interpreting Britain's Heritage, 1998) การสื่อความหมายเพื่อสร้างจิตสำนึกทางการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึงการจัดทำสื่อความหมายให้นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับประวัติเรื่องราวและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวนั้น โดยศึกษาจากบุคคล สื่อหรือป้ายที่แสดงไว้ และใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย การสื่อความหมายยังเป็นเครื่องมือด้านการศึกษาธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวที่จะให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เพื่อสร้างบรรยากาศหรืออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548 : 32)

การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ศิลปะการสื่อสารเรื่องราวที่กระตุ้นความสนใจ และเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าและความหมายของทรัพยากรธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความซาบซึ้งใจในเรื่องราวที่น่าเสนอ ตลอดจนการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน โดยมีการสร้างใจความหลักหรือแก่นของเรื่องที่น่าสนใจจากสื่อบุคคลและสื่อที่ไม่ใช่บุคคล จะเห็นได้ว่าการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นการให้ข้อมูลที่เป็ความรู้แก่ผู้เยี่ยมชมหรือนักท่องเที่ยว (Educational information) การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมครอบคลุมสถานที่ พื้นที่หรือบริเวณหลายลักษณะ

หรือวัฒนธรรมที่ยึดถือปฏิบัติ การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวมีวัตถุประสงค์สำคัญหลายประการ (Sharpe, G.W., 1982) ดังนี้

1. เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่มาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวที่มา ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์หลากหลายและรื่นรมย์ และตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่นั้น

2. เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และประสบการณ์ที่ประทับใจในการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว

3. เพื่อช่วยให้การจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การสื่อความหมายเป็นเครื่องมือแนะนำและส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวรู้จักใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวและกิจกรรมแบบยั่งยืน และปลูกจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ และลดผลกระทบของทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้น้อยลง ด้วยการแนะนำให้นักท่องเที่ยวหลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวที่เปราะบาง หรือไม่ใช้พื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดในแหล่งท่องเที่ยวมากเกินไปขีดความสามารถรองรับ

4. เพื่อช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวหรือหน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว โดยอาศัยสื่อในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแก่หน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว

5. เพื่อเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีเกี่ยวกับองค์การและบุคลากร ช่วยให้สาธารณชนเกิดความเข้าใจ ปรับพฤติกรรมและเจตคติของตนต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม

6. เพื่อให้ชุมชนเกิดความซาบซึ้งถึงคุณค่าของธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยผ่านประสบการณ์ตรงจากการสื่อความหมาย

7. เพื่อช่วยเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมทั้งความสัมพันธ์ทางนิเวศวิทยาและบทบาทมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

หลักการของการสื่อความหมายอย่างมีคุณภาพ

หลักการสื่อความหมาย 6 ประการของ Tilden, F. (1977) ในการสื่อความหมายที่ประสิทธิภาพไปสู่สาธารณชน มีดังนี้

1. เชื่อมโยงสิ่งที่กำลังจัดแสดง/อธิบายให้ตรงกับบุคลิหรือประสบการณ์ของผู้มาเยือน การสื่อความหมายเกี่ยวกับบุคคล สถานที่ หรือสิ่งของใด ๆ ก็ตาม จะต้องทำภายใต้ขอบเขตความสนใจที่สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้มาเยือน สิ่งที่สื่อความหมายนั้นต้องมีความสัมพันธ์กับ

ประสบการณ์ ความคิด ความคาดหวัง วิถีชีวิต หน้าที่การงานผู้มาเยือน ผู้สื่อความหมายจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการวางแผนผลิตสื่อ หรือกิจกรรมการสื่อความหมายให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์การสื่อความหมายที่ได้ตั้งไว้

2. การสื่อความหมาย คือ การถ่ายทอดความคิด ความรู้ หรือความรู้สึกของบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยอาศัยสารสนเทศ การสื่อความหมายจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเป็นพื้นฐาน การสื่อความหมายที่ดีต้องมีความสมบูรณ์ครบถ้วน สารที่ส่งควรมีความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหาที่จะส่งออกไปยังผู้รับสาร เพื่อให้เข้าใจจุดมุ่งหมายของการสื่อความหมายตรงกัน ทั้งนี้ความเป็นรูปธรรมเป็นหลักการสำคัญของการลดความผิดพลาดด้านการสื่อความหมาย การสื่อความหมายที่ดีควรมีความสั้นกระชับ วิธีการสื่อความหมายที่นำมาใช้ในอุทยานแห่งชาติและพื้นที่อนุรักษ์ของประเทศ มีทั้งที่เป็นสื่อแบบวจนภาษา ส่วนใหญ่เป็นการสื่อผ่านนักสื่อความหมายธรรมชาติ การฉายสไลด์มัลติมีเดีย และแบบวจนภาษา มีทั้งการสื่อผ่านป้ายสื่อความหมาย ป้ายสัญลักษณ์ แผ่นพับ หนังสือคู่มือ นิทรรศการกลางแจ้ง นิทรรศการในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป้าหมายของการสื่อความหมายธรรมชาติ เพื่อให้ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวเกิดความรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่ความเข้าใจ ความตระหนัก และก่อให้เกิดทักษะหรือการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมได้โดยอัตโนมัติ

3. การสื่อความหมายเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ซึ่งใช้ความคิดสร้างสรรค์การสื่อความหมายเป็นศิลปะที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ การจินตนาการ ไม่ว่าสิ่งที่จะนำเสนอจะเป็นเรื่องของวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ หรือสถาปัตยกรรม ในการสื่อความหมายจำเป็นต้องเลือกสื่อหรือโปรแกรมการนำเสนอสื่อให้เหมาะสมกับผู้มาเยือน โดยคิดกิจกรรมต่าง ๆ กระตุ้นความสนใจต่อความมหัศจรรย์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเกิดความเพลิดเพลิน การเรียนรู้ และซาบซึ้งในคุณค่าความงดงามของมรดกวัฒนธรรม ดังนั้นคำถามที่ควรพิจารณาหลังจากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลที่น่าสนใจแล้วคือ เราจะมียุทธวิธีนำเสนอคุณค่าทรัพยากรการท่องเที่ยวต่อผู้มาเยือนอย่างไร มีกิจกรรมโปรแกรมนำเสนออะไรบ้าง ที่กระตุ้นนักท่องเที่ยวให้เกิดความสนใจ สร้างแรงบันดาลใจ ตลอดจนการความเพลิดเพลินบันเทิงใจ

4. ความมุ่งหมายคือการเข้าใจ ไม่ใช่การอบรมสั่งสอน แต่เป็นการกระตุ้นความสนใจของผู้ชมจุดมุ่งหมายของการสื่อความหมายคือการกระตุ้นความสนใจของผู้ชม การสื่อความหมายไม่ใช่เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่นักท่องเที่ยวที่มีรูปแบบและบรรยากาศเหมือนครูสอนนักเรียนในชั้นเรียนโดยเน้นให้จำรายละเอียดต่าง ๆ โดยที่ผู้รับสารแทบจะไม่ได้มีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็นน้อยมากในเรื่องราวที่น่าสนใจ แต่จำเป็นต้องอาศัยศิลปะในการถ่ายทอดความเข้าใจ

ในลักษณะที่กระตุ้นความคิด ให้เกิดความสนใจ ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการสื่อความหมายและรู้สึก คล้อยตามควบคู่ไปกับกิจกรรมที่นำเสนอให้เกิดเพลิดเพลินบันเทิงใจ

5. พยายามนำเสนอแบบความหมายรวมแทนที่จะแยกส่วน และต่อบุคคลทุกคนมีใช้กลุ่มใด กลุ่มหนึ่งการสื่อความหมายควรนำเสนอความหมายในลักษณะที่เป็นความหมายรวม ไม่ใช่นำเสนอ แบบแยกส่วน ทั้งนี้ในการนำเสนอแนะ ผู้ดำเนินการจะต้องเข้าใจความสัมพันธ์ต่อเนื่องของสิ่งที่จะใช้ อธิบายกับสิ่งอื่น ๆ ซึ่งเป็นภาพรวม เช่น การสื่อความหมายเกี่ยวกับน้ำตก ไม่ใช่แค่ชื่อน้ำตกและ ความสูง แต่ควรนำเสนอความสัมพันธ์ของน้ำตกที่มีต่อสภาพแวดล้อมอื่น ๆ จะทำให้นักท่องเที่ยว เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมธรรมชาติได้ดีขึ้น

6. การสื่อความหมายแก่เด็ก ไม่ควรเจือจางหรือลดความสำคัญลงกว่าการสื่อความหมายแก่ ผู้ใหญ่ แต่ควรใช้วิธีการพื้นฐานที่แตกต่างกัน การสื่อความหมายที่เสนอให้เด็ก ควรใช้วิธีการ ที่แตกต่างไปจากที่เสนอให้กับผู้ใหญ่ เนื่องจากพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ ความสนใจ และ แนวความคิดของผู้มีอายุน้อยไม่อาจจะเทียบได้กับผู้ใหญ่ ดังนั้นการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมาย ที่สร้างขึ้นควรมีแนวทางที่เป็นประโยชน์แก่เด็กด้วยเช่นกัน เช่น การแจกเอกสารให้แก่นักท่องเที่ยว ทั่วไป ควรมีลักษณะแตกต่างไปจากเด็ก การสื่อความหมายสำหรับเด็กควรมีภาพวาดการ์ตูน รูปสัตว์ ขนาดใหญ่ มีสีสันโดดเด่น และคำอธิบายสั้น ๆ ง่ายๆ เป็นต้น

กรมการท่องเที่ยว (2558) ได้ให้ความหมายของการสื่อความหมายไว้ว่า การสื่อความหมาย ในบริบทของการท่องเที่ยว คือ การสร้างสัญลักษณ์ การสื่อความหมายที่เป็นเอกลักษณ์ และมีความ เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประวัติศาสตร์และสภาพธรรมชาติของท้องถิ่น เป็นการนำเสนอเรื่องราว ที่กระตุ้นความสนใจ ช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่า ความสำคัญของแหล่ง ท่องเที่ยวธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม และอยากมาเยือน และยังมีสำคัญในการ เพิ่มมูลค่าในสินค้าและบริการ สามารถสร้างความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน และความประทับใจ ต่อผู้มาเยือน ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความซาบซึ้งใจในเรื่องราวที่น่าสนใจ ตลอดจนการสร้างทัศนคติ ที่ดีต่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2561) ได้กล่าวถึง บทบาทของการสื่อความหมาย ไว้ดังนี้

1. ให้ความรู้ การสื่อความหมายช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ความเข้าใจในคุณค่าและ ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอาจ อยู่ในลักษณะรูปธรรมหรือนามธรรมของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่สืบทอดมาเป็นเวลาช้านาน ช่วยให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจในคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งช่วยให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึก

คล้อยตามที่ผู้ส่งสารนำเสนอ เช่น เกิดความรู้สึกซาบซึ้งในเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่น่าเสนอหรือความรู้สึกตื่นตาตื่นใจในความงดงามของธรรมชาติ

2. สร้างความเพลิดเพลิน การสื่อความหมายมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความประทับใจและประสบการณ์การเดินทางแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง ช่วยเพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวกลับมาเยี่ยมชมอีก กิจกรรมการสื่อความหมายควรสนุกสนาน และสามารถสร้างความบันเทิงใจมากกว่าให้สาระความรู้เพียงอย่างเดียว การสื่อความหมายไม่ควรนำเสนอเหตุการณ์ หรือบุคคลในประวัติศาสตร์เพียงอย่างเดียว แต่ควรกระตุ้นความสนใจให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกเสมือนว่าตนเองอยู่ในเหตุการณ์จริง ทำให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้ง หรือสนุกสนานเพลิดเพลินในเหตุการณ์ที่กำลังนำเสนอ ซึ่งเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจและชวนติดตามเรื่องราว

3. การอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน การสื่อความหมายมีบทบาทสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยวได้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น สนับสนุนการเรียนรู้และสร้างความประทับใจ ซึ่งส่งผลให้มิทัศนคติเป็นบวกต่อการให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

ประเภทเครื่องมือการสื่อความหมายนิยมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สื่อบุคคล และสื่อสิ่งของโดยไม่ใช้บุคคล

1. สื่อบุคคล เป็นการสื่อความหมายโดยใช้บุคคลจริงในการส่งสารข้อมูลไปยังนักท่องเที่ยวหรือผู้ชม เช่น มัคคุเทศก์ วิทยากรบรรยาย เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ สามารถตอบคำถามของนักท่องเที่ยวได้ทันทั่วทั้งที่ ให้รายละเอียดได้มากกว่าสื่อประเภทอื่นๆ ผู้พูดจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่ถ่ายทอด และมีทักษะการสื่อสารที่ดี สามารถกระตุ้นความสนใจให้นักท่องเที่ยวได้คิดและร่วมค้นหาคำตอบ ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ที่สำคัญ ถ้าผู้บรรยายมีอารมณ์ขัน ก็สามารถสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน สร้างความสนิทสนมเป็นกันเอง ซึ่งจะช่วยสร้างความประทับใจในที่สุด การสื่อความหมาย โดยใช้บุคคลประกอบไปด้วย การบริการข้อมูล การนำเที่ยว การบรรยาย การสาธิต และการแสดงละคร การสื่อความหมายโดยบุคคล มีข้อดีคือ เป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพมากในการสื่อความหมาย เป็นการสื่อสารสองทาง โดยที่ผู้พูดและผู้ฟัง สามารถเห็นหน้าตา บุคลิก สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง มีอิทธิพลสูงในการโน้มน้าวชักจูง สร้างความเข้าใจ ได้เป็นอย่างดี มีความยืดหยุ่น โดยที่ผู้พูดสามารถปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้ฟังได้ทันทั่วทั้งที่ สามารถนำเสนอเรื่องราวที่สลับซับซ้อน และสร้างความเข้าใจได้ดีสำหรับข้อเสนอนั้น สื่อบุคคลไม่สามารถเข้าถึงผู้ฟังจำนวนมากได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้พูดขาดทักษะการพูดจูงใจ ก็ทำให้การสื่อความหมายไม่ประสบผลสำเร็จได้ เป็นสื่อที่ไม่มีหลักฐานอ้างอิง

ที่ชัดเจน มีจำนวนเจ้าหน้าที่จำกัดในการให้คำบรรยาย ประสิทธิภาพ และการบรรยายของเจ้าหน้าที่ไม่สม่ำเสมอ (ปารณีย์ ศรีสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ, 2562)

2. การสื่อความหมายโดยไม่ใช้บุคคล (นภารัตน์ อยู่ประเสริฐ และไพฑูรย์ มนต์พานทอง, 2561) ประกอบด้วย

- 1) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แผ่นพับ โปสเตอร์การ์ด คู่มือ และหนังสือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว
- 2) ป้ายแนะนำทาง เป็นการอธิบายลักษณะของภูมิประเทศในพื้นที่นั้น ควรพิจารณาขนาดของป้าย รูปภาพกราฟิก สีเส้น และวัสดุเนื้อผิว ความคงทนต่อสภาพแวดล้อม ในขณะเดียวกันควรใช้สัญลักษณ์และสีที่เป็นสากล ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น
- 3) การจัดนิทรรศการ เป็นเครื่องมือแสดงรูปภาพและวัตถุสิ่งของ พร้อมทั้งมีคำอธิบายประกอบ แต่เนื่องจากนักท่องเที่ยวเป็นผู้ชมอิสระ นิทรรศการจึงควรนำเสนอเรื่องย่อ ๆ และใช้เวลาเพียงเล็กน้อยเพื่อสร้างความเข้าใจ นิทรรศการที่ดีควรสวยงามสะดุดตา และมีเสียงประกอบเพื่อสร้างความน่าสนใจ
- 4) สื่อโสตทัศนูปกรณ์ ประกอบด้วยสื่อภาพและเสียง สามารถใช้เทคนิคสร้างเหตุการณ์ประกอบฉากได้อย่างสมจริง ช่วยเร่งเร้าความสนใจและสร้างอารมณ์ของผู้ชมได้อย่างตื่นตา ตื่นใจ ครอบคลุมผู้ฟังจำนวนมากได้ในแต่ละครั้ง สื่อเสียงสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายหลักได้มาก และให้ข้อมูลเชิงลึกได้ดี โดยผ่านลำโพงเสียง ให้ความรู้สึกเป็นส่วนตัว โดยที่ผู้ฟังมีอิสระในการเลือกฟังบางช่วง บางตอน ตามความสนใจ
- 5) สื่อผสมหรือมัลติมีเดีย (Multimedia) หมายถึง การนำเอาสื่อหลาย ๆ ประเภทมาใช้ร่วมกันทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการสื่อความหมาย ในปัจจุบันมีการนำคอมพิวเตอร์มาร่วมใช้เพื่อการควบคุมการทำงานของ อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเสนอข้อมูลทั้งตัวอักษร ภาพกราฟิก ภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหวแบบวีดิทัศน์ และเสียง
- 6) สื่อ QR Code เป็นบาร์โค้ด 2 มิติ ทำหน้าที่เก็บข้อมูลต่าง ๆ ได้สะดวก และรวดเร็ว เพียงเรายกมือถือมาสแกน QR Code ที่เราพบเห็นบนป้ายประชาสัมพันธ์ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โปรแกรมก็จะนำเสนอข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวบนมือถือโดยอัตโนมัติ โดยจะแสดงภาพเคลื่อนไหวพร้อมคำบรรยายแบบวีดิทัศน์ ปัจจุบัน QR Code ได้รับความนิยมอย่างสูงในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ
- 7) สื่อสังคมออนไลน์ เครือข่ายสังคมออนไลน์เป็นเครื่องมือสื่อสารที่ได้รับความนิยมแพร่หลายบนอินเทอร์เน็ตในปัจจุบัน เป็นสื่อดิจิทัลที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการทาง เพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างกัน เครือข่ายทางสังคม ผ่านทางเว็บไซต์และโปรแกรมประยุกต์บนสื่อใด ๆ ที่มี

การเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต โดยเน้นให้ผู้ใช้งานทั้งที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ สามารถให้ข้อมูลได้ทันทั่วทั้งที่ และทันสมัยต่อเหตุการณ์ตลอดเวลา อีกทั้งสามารถครอบคลุมได้ในเกือบทุกกลุ่มลูกค้าโดยเฉพาะคนรุ่นใหม่

8) เส้นทางศึกษาด้วยตนเอง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการสื่อความหมาย เราสามารถสร้างเส้นทางดังกล่าวในพื้นที่ป่าไม้ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติ หรืออุทยานประวัติศาสตร์ ข้อดีคือ สามารถรับนักท่องเที่ยวไม่จำกัดจำนวน ไม่จำกัดเวลา และยังเป็นทางเลือกแบ่งเบาภาระของเจ้าหน้าที่สื่อความหมาย และนักท่องเที่ยวมีอิสระในการเลือกเดินสำรวจเส้นทางเอง สามารถชื่นชมกับธรรมชาติในขณะที่กำลังฟังบรรยาย

9) ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว มีหน้าที่ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจในภาพรวมเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว นิยามตั้งอยู่ภายในบริเวณที่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยว และมีการใช้สื่อหลากหลายช่วยในการนำเสนอ เช่น การจัดแสดงแบบจำลอง การจัดนิทรรศการ และการใช้สื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น

10) การจัดกิจกรรมพิเศษ เป็นโปรแกรมการนำเสนอที่จัดขึ้นตามวาระหรือโอกาสสำคัญต่าง ๆ โดยมากจัดในรูปแบบของนิทรรศการ การออกร้าน งานฉลอง การประกวด การแข่งขันงานสถาปนาครบรอบวันสำคัญ หรือการเปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมกิจการในวันสำคัญปัจจัยพิจารณาในการเลือกเครื่องมือการสื่อความหมาย

ปัจจุบันการพิจารณาเลือกสื่อที่ใช้ในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มี กฎเกณฑ์ตายตัว อย่างไรก็ตาม เราควรพิจารณาหลากหลายปัจจัยที่ช่วยในการกำหนดสื่อ ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นฐานทางวัฒนธรรม แรงจูงใจในการเดินทาง ความสนใจ ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยว ลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว ขนาดพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ที่มีความเปราะบาง วัตถุประสงค์ในการจัดโครงการการสื่อความหมาย เนื้อหาและเรื่องราวที่นำเสนอข้อเด่นข้อด้อยของสื่อแต่ละประเภทงบประมาณในการผลิตสื่อ และควรพิจารณาเป็นลำดับต้น ๆ นอกจากนี้การบำรุงรักษาความทนทานของสื่อต่อสภาพดินฟ้าอากาศ ค่าไฟฟ้า กำลังคนในการปฏิบัติงาน ความเชี่ยวชาญในการผลิตสื่อและเวลาในการผลิตสื่อก็ควรได้รับการพิจารณาด้วย

หาดวนกร

อุทยานแห่งชาติหาดวนกร แต่เดิมเป็นป่าสงวนแห่งชาติป่าวังดวนและป่าห้วยยาง เป็นที่ตั้งของสวนป่าห้วยทราย ท้องที่อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ สวนป่าห้วยยาง สวนรุกขชาติห้วยยางและสถานีวิจัยห้วยยาง ท้องที่อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต่อมาสถานีวิจัยห้วยยาง

ได้ถูกยกเลิกไป เมื่อทางกรมป่าไม้มีนโยบายที่จะจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ จึงได้โอนพื้นที่แห่งนี้มาให้องค์การอุทยานแห่งชาติดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2532 เป็นต้นมา และได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังดวน ป่าห้วยยาง และเกาะใกล้เคียง ในท้องที่ตำบลห้วยทราย อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ และตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมเนื้อที่ 38 ตารางกิโลเมตร โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109 ตอนที่ 126 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2535 นับเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 76 ของประเทศไทย มีพื้นที่ 38 ตารางกิโลเมตร (23,750 ไร่) โดยแบ่งเป็นพื้นที่บนบก 22.64 ตารางกิโลเมตร และพื้นที่อ่าวไทยซึ่งครอบคลุมบริเวณเกาะจานและเกาะอินทรีย์ 15.36 ตารางกิโลเมตร ลักษณะพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติหาดวนกร เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล ทอดด้วยความยาวตามแนวเหนือใต้ อยู่ระหว่างถนนเพชรเกษมและอ่าวไทย สภาพธรณียุทยานแห่งชาติหาดวนกร ประกอบด้วยพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศแบบที่ราบแนวชายฝั่งทะเล และแนวชายฝั่งยกตัว มีระดับความสูงเฉลี่ยจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 0 - 5 เมตร อยู่ทางตอนกลางของพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พื้นที่อุทยานแห่งชาติมีลักษณะเป็นพื้นที่แบบที่ราบลุ่มชายฝั่ง ลักษณะพื้นที่ค่อย ๆ ลาดลงเป็นพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ พื้นที่รอบนอกแนวเขตอุทยานฯ มีการทำการเกษตรจำพวกสวนมะพร้าวโดยรอบ พื้นที่ส่วนใหญ่ของอุทยานฯ อยู่ติดกับแนวชายฝั่งทะเล ชายหาดมีน้ำทะเลท่วมถึง มีเกาะเล็ก ๆ 2 เกาะ คือ เกาะจานและเกาะท้ายทรีย์ ซึ่งทั้งสองเกาะ เชื่อมติดกัน ลักษณะทางธรณีของเกาะเป็นหินอัคนีและหินทราย มีแนวชายหาดทรายสั้น ๆ ลักษณะของทรายค่อนข้างละเอียดเกิดจากเศษซากปะการัง และการขับถ่ายของสัตว์ที่กินปะการังเป็นอาหาร ที่เหลือเป็นแผ่นดิน ลักษณะของพื้นที่ที่เป็นแผ่นดินจะลาดลงจากทิศตะวันตกมาทางทิศตะวันออก ทำให้ทางด้านทิศตะวันตกมีความลาดชันมากกว่าทางทิศตะวันออก ป่าไม้ในบริเวณนี้มีลักษณะโดยทั่วไปเป็นป่าโปร่ง ประกอบด้วยไม้ผลัดใบหลายชนิดขึ้นปะปนกัน บางพื้นที่เป็นป่ารกทึบ บางพื้นที่มีไม้ไผ่ขึ้นหนาแน่น สามารถจำแนกออกได้เป็น 4 ชนิดป่า ได้แก่ พื้นที่ป่าชายหาด ป่าเบญจพรรณ ป่าดิบแล้ง และป่าเขาหินปูน พื้นที่ป่าชายหาด ขึ้นเป็นบริเวณแคบตามแนวชายหาดและโขดหินที่ได้รับอิทธิพลจากทะเล พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ สนทะเล (*Casuarina equisetifolia*) หูกวาง (*Terminalia catappa*) โพทะเล (*Thespesia populnea*) ปอทะเล (*Hibiscus tiliaceae*) สารภีทะเล (*Calophyllum inophyllum*) ชลูด (*Pluchea indica*) และผักบุ้งทะเล (*Ipomoea pes-caprae*) เป็นต้น และป่าเขาหินปูน พบบริเวณเกาะจานและเกาะท้ายทรีย์ พันธุ์ไม้ที่พบเป็นไม้ขนาดเล็กและเจริญเติบโตช้า ได้แก่ สลัดได (*Euphorbia antiquorum*) เป็นต้น เดิมพื้นที่ป่าในเขตอุทยานแห่งชาติหาดวนกรเป็นป่าที่ถูกทำลายและปล่อยให้ป่าฟื้นตัวเองตามธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันได้มีการปลูกป่าทดแทนผสมผสานกับป่าธรรมชาติที่พื้นดิน สัตว์ที่พบ

ในพื้นที่เป็นสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมขนาดเล็ก สัตว์เลื้อยคลาน นกชนิดต่าง ๆ ทั้งนกประจำถิ่นและนกอพยพ ผีเสื้อ และสัตว์น้ำ โดยบริเวณอุทยานแห่งชาติวนกร เป็นเพียงบริเวณเดียวของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่พบหอยแมลงภู่นกตามธรรมชาติ จุดเด่นของอุทยานแห่งชาติหาดวนกรได้แก่หาดทรายที่ยาวประมาณ 7 กิโลเมตร และบรรยากาศที่เงียบสงบเหมาะแก่การพักผ่อนเนื่องจากอุทยานแห่งชาติหาดวนกรมีสภาพชายหาดที่สวยงาม เข้าถึงได้สะดวก และมีความปลอดภัยสูง ประกอบกับพื้นที่ใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจซึ่งอยู่ในเส้นทางเดียวกัน เช่น อุทยานวิทยาศาสตร์ ภู หว้ากอ, อ่าวมะนาว, อุทยานแห่งชาติน้ำตกห้วยยาง, หาดบ้านกรูด เป็นต้น เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงมีการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้สามารถรองรับและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นด้วย เช่น บ้านพักนักท่องเที่ยว ร้านค้าสวัสดิการ ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ พื้นที่กางเต็นท์ การปรับปรุงภูมิทัศน์ เป็นต้น (กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2556)

ภาพที่ 1 อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ที่มา : (ชนิษฐา ใจเป็ง, 2567)

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ

เป็นที่ทราบกันดีว่าอุทยานแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารและจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ของอุทยานแต่ละแห่งนั้น จะมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการจัดสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่าง 3 องค์ประกอบหลัก อันได้แก่ 1) การดูแลและการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรการท่องเที่ยวไม่เกิดความเสื่อมโทรม 2) การส่งเสริมและให้ความรู้รวมถึงการอำนวยความสะดวก และ 3) ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ

ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ โดยอุทยานแห่งชาติมีการกำหนดแนวทางในการจัดการด้านการท่องเที่ยว และนันทนาการไว้ ดังนี้

1. การวางแผนขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ต่อจำนวนนักท่องเที่ยว รวมถึงการควบคุมปริมาณของนักท่องเที่ยวเพื่อการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านการจัดการ ด้านจำนวนเจ้าหน้าที่ในการดูแลอย่างทั่วถึง
2. การบริการการท่องเที่ยว อาทิ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก การปรับปรุงภูมิทัศน์ การบริการห้องอาบน้ำ ห้องสุขา การบริการที่พัก การบริการสถานที่สำหรับกางเต็นท์ การจัดให้มีสวัสดิการร้านอาหารและเครื่องดื่ม ลานจอดรถ ระบบสาธารณูปโภค ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบการสื่อสาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว การจัดชุดเวรยามให้บริการนักท่องเที่ยว
3. การจัดการด้านการสื่อความหมาย การจัดการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ มีความจำเป็นอย่างยิ่งในเรื่องการจัดการด้านการสื่อความหมาย เนื่องจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติมีความกว้างใหญ่ ดังนั้น การใช้ป้ายสัญลักษณ์ที่เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเป็นสิ่งสำคัญมาก ทั้งนี้การสื่อความหมายในอุทยานแห่งชาตินั้น มี 2 รูปแบบ คือ การสื่อความหมายโดยใช้บุคคล ได้แก่ การบริการข้อมูลทางโทรศัพท์ การตอบปัญหาทางเว็บไซต์ การใช้วิทยากรในการสื่อความหมาย ส่วนการสื่อความหมายโดยไม่ใช้บุคคล เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจและมีจิตสำนึกได้แก่ นิตยสาร ป้ายสื่อความหมาย การใช้แผ่นพับใบปลิว คู่มือการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ คู่มือการสื่อความหมาย คู่มือการดูนก คู่มือประกอบเส้นทางการศึกษาธรรมชาติ เป็นต้น ในปัจจุบันมีการจัดทำระบบป้ายสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวก และรูปแบบป้ายสื่อความหมายที่สามารถนำไปใช้ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เพื่อให้เป็นรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน โดยคำนึงถึงความสะดวก มีศิลปะเข้ากับสิ่งแวดล้อม เลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นเป็นหลัก รวมทั้งพิจารณาแบบป้ายสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวกในเส้นทางศึกษาธรรมชาติในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่คัดเลือก และติดตามการจัดทำเส้นทางการศึกษาธรรมชาติในพื้นที่ป่าอนุรักษ์
4. การจัดการด้านการนันทนาการและกิจกรรมการท่องเที่ยว การบริการการท่องเที่ยว อาทิ 1) จัดให้มีปฏิทินการท่องเที่ยวประจำปี ช่วงเวลาในการเปิดและปิดการเข้าชมของอุทยานแห่งชาติ 2) สร้างความหลากหลายในกิจกรรมหลักและกิจกรรมทางเลือกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ โดยอาศัยพื้นฐานและศักยภาพของทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ 3) การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ตามช่วงอายุ ของผู้เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ 4) สำรวจ จัดลำดับ และคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแต่ละประเภท ตามศักยภาพและขีดความสามารถในการรองรับ เพื่อพัฒนาและกำหนดให้มีการบริการการท่องเที่ยว การพัฒนาพื้นที่ รวมถึงพัฒนาสาธารณูปโภค

สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว 5) การประสานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการฝึกอบรม ทุนและเสริมสร้างอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว 6) จัดทำคู่มือและแนวทางในการบริการนักท่องเที่ยวประจำอุทยานแห่งชาติในเรื่องวิถีปฏิบัติ การบริการที่พัก บริการอาหาร การให้ข้อมูล และการรักษาความปลอดภัย 7) การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับได้ในพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่เปราะบาง 8) การให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวเพื่อสร้างนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยมีกิจกรรมส่งเสริมความรู้และคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการเผยแพร่ทางสื่อสาธารณะ

กิจกรรมนันทนาการและการท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเป็นหนึ่งในแหล่งนันทนาการซึ่งเป็นแหล่งที่จัดกิจกรรมนันทนาการที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และช่วยให้เกิดการพักผ่อนหย่อนใจ ผ่อนคลายเครียด และการเป็นแหล่งเสริมสร้างประสบการณ์ที่ช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ก็จะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจ และรู้สึกซาบซึ้งในธรรมชาติทั้งพืช และสัตว์นานาชนิด และช่วยให้เข้าใจถึงระบบนิเวศซึ่งจะช่วยเสริมสร้างให้เกิดความรักในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีอีกด้วย แหล่งนันทนาการจะเป็นศูนย์ของการจัดกิจกรรมที่ช่วยสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้งและผูกพันต่อสิ่งที่ได้พบเห็น และได้ร่วมการทำกิจกรรมที่สนุกสนานเพลิดเพลิน เมื่อเป็นเช่นนี้แหล่งนันทนาการจึงเป็นแหล่งที่จัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างยิ่ง

สรุปได้ว่า การจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ให้เกิดความสงบเรียบร้อย และเกิดการสมานฉันท์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและกลุ่มประชาชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ โดยเกิดความความสมดุลระหว่าง 3 องค์ประกอบ คือ การดูแล และการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวไม่เกิดความเสื่อมโทรม การส่งเสริมและให้ความรู้รวมถึงการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนการเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2552)

บทสรุป (Conclusion)

การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทย เป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างประสบการณ์แก่นักท่องเที่ยว ประจวบคีรีขันธ์ก็เป็นหนึ่งจังหวัดท่องเที่ยวหลักของประเทศที่มีปัจจัยดึงดูดหลักเป็นสถานที่ท่องเที่ยว อาหารและสินค้าที่ระลึก โดยนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนด้วยวัตถุประสงค์หลักเพื่อการท่องเที่ยวและการพักผ่อน แต่ทั้งนี้จากการศึกษาบทความด้านการ

ท่องเที่ยวและเดินทางท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติหาดวนกรพบว่า พื้นที่ท่องเที่ยวยังขาดเรื่องเล่าที่น่าสนใจ อีกทั้งการสื่อความหมายก็ยังไม่มีประสิทธิภาพและขาดนักสื่อความหมายท้องถิ่นจึงไม่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้มากนัก ทั้งที่การสื่อความหมายเป็นศิลปะการสื่อสารในการนำเสนอเรื่องเล่าที่กระตุ้นความสนใจ ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ที่สามารถสร้างความสนุกสนาน ความเพลิดเพลิน ความประทับใจ ความซาบซึ้งใจในเรื่องเล่าของชุมชน ทักษะที่ดีต่อการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน ความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน และเพิ่มมูลค่าในสินค้าและบริการของการท่องเที่ยว และแม้การสื่อความหมายจะมีทั้งการใช้ตัวบุคคลและไม่ใช้ตัวบุคคล แต่การสื่อความหมายแบบใช้ตัวบุคคลจะเกิดประสิทธิภาพสูงกว่าเพราะเป็นการสื่อสารแบบสองทาง ที่สามารถตอบคำถามและให้รายละเอียดได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ทั้งการให้บริการข้อมูลทั่วไป การนำเที่ยว การสาธิต และการพูดคุยเชิงสื่อความหมาย ดังนั้นเรื่องเล่าและนักสื่อความหมายจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สะท้อนจากแนวคิดของสภาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก (Global Sustainable Tourism Council: GSTC) ที่กำหนดหลักเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสำหรับการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญกับการสื่อความหมายของสถานที่ท่องเที่ยวที่จะต้องให้ข้อมูลอย่างถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม ได้รับการพัฒนาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน ได้รับการถ่ายทอดในภาษาที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถเข้าใจได้

อุทยานแห่งชาติหาดวนกร ชายหาดสวยชื่อดัง ที่ตั้งอยู่ใน ตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นหาดสวยที่ทอดตัวยาวลงไปในทะเล เงียบสงบ หาดทรายขาวสะอาด และมีทิวสนทะเลและสนประดิพัทธ์ขึ้นขนานกับทะเล ถือเป็นเอกลักษณ์ของหาดวนกร อีกทั้งเป็นพื้นที่ที่มีโครงสร้างทางธรรมชาติที่ดี หายาก และมีทัศนียภาพที่สวยงาม เป็นหาดทรายที่มีทรายละเอียดขาวสะอาด เป็นหาดที่อยู่ในการดูแลของอุทยานและมีการเปิดให้นักท่องเที่ยวลงไปเล่นน้ำได้ เนื่องจากเป็นชายหาดที่งดงามด้วยทรายขาวสะอาดขนานไปกับทิวสนทะเลที่มักเอน ลู่ตามแรงลม ตั้งแต่คลองน้ำจืดไปจนถึงห้วยบ้านยาง ระยะทาง 7 กิโลเมตร ในยามน้ำลด จะเผยให้เห็นแนวหาดทรายยื่นลงไปในท้องทะเล ซึ่งบริเวณนี้สามารถเล่นน้ำได้อย่างปลอดภัย รวมถึงอ่าวมะค่า ซึ่งเป็นที่ตั้งของหน่วยพิทักษ์อุทยานหาดวนกร ความสวยของอ่าวมะค่านี้นอยู่ในมิติของกลุ่มเกาะต่าง ๆ ที่มองเห็นอยู่เบื้องหน้า เช่น เกาะจาน เกาะท้ายทรีย์ ในขณะที่ลานข่อย เกาะจาน และเกาะท้ายทรีย์ แม้เป็นเกาะสัมปทานรังนก แต่ด้วยลักษณะของ เทือกเขาหินปูน เกาะเหล่านี้จึงดูแปลกตา งดงาม อีกทั้งรอบเกาะยังมีแนวปะการังน้ำตื้น ที่น่าสนใจอีกด้วย และยังมีกิจกรรมอื่น ๆ

ที่นอกเหนือจากการมาเล่นน้ำทะเล ไม่ว่าจะเป็นการดูนกนานาชนิด ทั้งนกขมิ้นท้ายทอยดำ นกยางทะเล นกแซงแซวหาปลา นกตะขาบทุ่ง นกจาบคาคอสีฟ้า เป็นต้น หรือจะศึกษาระบบนิเวศตามสถานที่ต่าง ๆ ภายในเขตอุทยานฯ ที่มีมากถึง 28 สถานี กล่าวได้ว่า ความน่าสนใจของอุทยานแห่งชาติหาดวนกร คือการผสมผสานอันลงตัวของภูมิทัศน์แห่งป่าโปร่งกับ หาดทรายที่ทอดตัวเป็นแนวยาว และด้วยบรรยากาศเงียบสงบ มีความเป็นธรรมชาติและเป็นส่วนตัวจึงมีนักท่องเที่ยวแวะเวียนมาพักผ่อนอยู่เสมอ

แหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ด้วยความงามทางธรรมชาติ ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ หรือความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การเยี่ยมชมสถานที่เหล่านี้มีความหมายและเป็นประสบการณ์ที่น่าจดจำ สิ่งสำคัญคือ การสื่อความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจน และน่าสนใจแก่ผู้เยี่ยมชม

การสื่อความหมายในอุทยานแห่งชาติหาดวนกรมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจถึงคุณค่าของสถานที่ รวมถึงการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ทรัพยากร ธรรมชาติหรือข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุทยานแห่งชาติหาดวนกร นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดการเคารพและความเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนท้องถิ่น ซึ่งอาจส่งผลต่อการปกป้องและอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติหาดวนกรในระยะยาว หนึ่งในวิธีที่นิยมใช้ในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวคือป้ายข้อมูล ป้ายเหล่านี้สามารถให้ข้อมูลสั้น ๆ เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ สิ่งก่อสร้าง หรือธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ อย่างไรก็ตาม การสร้างป้ายข้อมูลที่ดึงดูดใจจำเป็นต้องคำนึงถึงการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และการจัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสมเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่าย การสร้างสื่อความหมายเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติหาดวนกร ควรเน้นการให้ข้อมูลที่เข้าใจง่ายและเข้าถึงได้สำหรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย เช่น 1) ป้ายสื่อความหมาย ข้อมูลเกี่ยวกับระบบนิเวศ อาทิ อธิบายความสำคัญของระบบนิเวศชายหาด ป่าชายเลน และสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ข้อมูลเกี่ยวกับพืชและสัตว์ อาทิ แนะนำชนิดของพืชและสัตว์ที่พบในอุทยาน พร้อมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเด่นและบทบาทของพวกมัน ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ อาทิ เล่าเรื่องราวความเป็นมาของชุมชนรอบอุทยาน และความสัมพันธ์ระหว่างคนกับธรรมชาติ 2) ป้ายเตือนภัย สื่อแสดงสัญลักษณ์ธงสีต่าง ๆ เพื่อแจ้งเตือนอันตรายและข้อควรระวังในการท่องเที่ยว เช่น ธงแดง (ห้ามลงเล่นน้ำ) ธงเหลือง (ระมัดระวัง) ธงเขียว (ปลอดภัย) อีกทั้งเจ้าหน้าที่ต้องมีการแจ้งข้อควรปฏิบัติในการเล่นน้ำทะเล การเดินป่า หรือการทำกิจกรรมอื่น ๆ ในอุทยาน 3) การจัดกิจกรรม โดยเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และสร้างความตระหนัก อาทิ กิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง กิจกรรมเก็บขยะชายหาด หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ พัฒนา

แอปพลิเคชันที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอุทยาน เส้นทางเดินป่า จุดที่น่าสนใจ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ ติดตั้ง QR code ตามจุดต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถสแกนเพื่อเข้าถึงข้อมูลเพิ่มเติมได้ นอกจากนี้การใช้ภาพประกอบ แผนที่ หรือกราฟิกต่าง ๆ ยังช่วยเพิ่มความน่าสนใจและความเข้าใจอีกด้วย อีกวิธีหนึ่งที่สามารถใช้สื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวคือการจัดกิจกรรม หรือการบรรยายโดยไกด์ท้องถิ่น การมีปฏิสัมพันธ์กับไกด์หรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่ลึกซึ้งขึ้น รวมถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและคำถามที่เกิดขึ้นระหว่างการเยี่ยมชม นอกจากนี้ยังช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างนักท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น การสื่อความหมายที่ดีในแหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจ แต่ยังส่งเสริมการอนุรักษ์และการเคารพสถานที่ท่องเที่ยวและชุมชนท้องถิ่น ดังนั้นการลงทุนในการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบและมีความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการท่องเที่ยว. (2558). การสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทางประวัติศาสตร์ ทางวัฒนธรรม (แนวทางการจัดทำแผนการบริหารจัดการด้านสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. (2552). บันทึกธรรมชาติผืนป่าแม่วังก์. อุทยานแห่งชาติแม่วังก์. กำแพงเพชร : เจริญการพิมพ์.
- _____. (2556). เนื้อที่อุทยานแห่งชาติ ปี 2556. กรุงเทพฯ : กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- นภารัตน์ อยู่ประเสริฐ และไพฑูรย์ มนต์พานทอง. (2561). แนวทางการพัฒนาการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ กรณีศึกษา : อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการแบบบูรณาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ : เพรสแอนด์ดีไซน์.
- ปารณีย์ ศรีสวัสดิ์ และคนอื่น ๆ. (2562). “การพัฒนานักสื่อความหมายท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี.” วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทย นานาชาติ. 15(1): 150 – 166.

ศูนย์วิจัยป่าไม้คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2564). **งานวิจัยในอุทยานแห่งชาติ
หาดวนกร สถานีวิจัยและฝักนิสิตวนศาสตร์หาดวนกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.**
กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยป่าไม้คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.
2561-2580.** กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2561). “ยุทธศาสตร์การ
ยกระดับการท่องเที่ยวไทยให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน พ.ศ. 2561.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้
จาก : <https://www.tatreviewmagazine.com/article/cbt-thailand/> สืบค้น 24
เมษายน 2568.

Sharpe, G.W. (1982). **Interpreting the environment.** 2nd ed. United States : John
Wiley and Sons, Inc.

Society for Interpretating Britain's Heritage. (1998). “Interpret Britain.”
Interpretation. 3(2) : 27.

Tilden, F. (1977). **Interpreting Out Heritage.** 3rd ed. Chapel Hill : The University of
North Carolina Press.